

Avskrift.

hjord till en skiljningsskärda vid Stensele den 19/1 1932. Den dagen sålde lapparna själva de renar som de ansågo lämpliga. Sedan skiljningen var färdig på kvällen, blev det en del strövrutar renar liksom renar med okända märken kvar i rengården. Lapp-
Herr Borgmästaren m.m. Carl Lindhagen, Stockholm.

Lappfogden med sina underordnade bestående ett nämnda renar skulle
få bli va Vördsamt ber jag härmed om hjälp för nomadernas i Arjeplog räkning. Nyligen ha 16 st. av dem gjort en underdånig framställning om att massnedslaktning av renar i Arjeplog enligt beslut av länsstyrelsen måtte upphöra för denna vinter, då det råder stor penningbrist. Lapparna anse, att det är rena oförnuftet att nedslakta renar, då det icke finns någon köplust hos folk. Lappfogden härjar emellertid alldeles hänsynslöst i renhjordarna och bortslumpar för en spottstyver massor av renar i alla åldrar, under det att renägarna få med grämelse se på eländet. (Jag bifogar ett personligt brev till mig från Arjeplog om eländet. Nu ville jag vördsamt bedja, att Ni, Herr Borgmästare, som så många gånger förut har beredvilligt hjälpt lapparna i deras nöd, måtte personligen tala med vederbörande statsråd om saken och möjligen påskynda en lycklig utgång av saken fortast möjligt.)

Vidare ville jag fråga, om verkligen vår lag tillåter sådana upprörande ingrepp (av en lappfogde), som närslutna brev vittnar om. Kan en tillfällig förordning om massnedslaktning av renar annullera Regeringsformens § 16 om skydd för en medborgares lagvunna egendom? Ha inte lapparna rätt att fordra full valuta för varje ren, som tvångsslaktas? Det förefaller mig, äro om staten vore pliktig att hålla renägarna skadelösa vid en tvångsslakt av renar. Ty i annat fall lida ju renägarna kolossala förluster genom myndigheternas ingripande.

Jag beder vördsamt om överseende för min djärvhet att besvara Herr Borgmästaren med ett sådant ärende. Vördsamt

Yngve Dahlberg. Priset för varje ren var 25 kr. Har utbjöd inte renarna till den som betalade bäst.
Gust. Park.

Arjeplog den 15 jan. 1932.

Till Kyrkoherde G. Park.

Enligt löfte sändes några ord om tvångsslakt.

Den 19 december samlade Mavas och Barturte lappar en ren-

hjord till en skiljningsgård vid västra ändan av Mattaur. Den dagen sålde lapparna själva de renar som de ansågo lämpliga. Sedan skiljningen var färdig på kvällen, blev det en del strövenar likaså renar med okända märken kvar i rengården. Lappfogden med sina underordnade bestämde att nämnda renar skulle få bliva kvar över natten i gården och att försäljningen skulle äga rum på söndagen. Han rekvirerade även köpare till rengården. Försäljningen började omkring kl. 2 e.m. ävensom slaktning. (Till min kännedom har det kommit att fogden är anmäld för detta.) Så fortsattes skiljningar och slaktning. Lapparna fick ju själva till att börja med sälja, men till slut så började fogden försälja genom auktion utan lapparnas samtycke. Så t.ex. hade en gång P.O. Blind och P.P. Kuhmunen skiljt sina renar och arbetat samt leit dragare. När de så voro färdiga med skiljningen började fogden försälja från samma renskock, som uppgick till omkring 200 renar. Gubben Blind uttalade sitt missnöje över att de fått arbeta i onödan. En annan dag bestämde fogden att Blind och Kuhmunen skulle draga allas renar som han skulle försälja i en av kamrar. Så skedde även. Han infordrade anbud, vist pris för varje sort. Renskocken var 79 st. Priset blev nog lägre än om de själva fått sälja. Så fortgick tvångsslaktningen varje dag. Även försålde fogden genom anbud en renskock som Fjallas lappar låtit skilja från Tjettjak lappar. Man var på väg med skocken till huvudhjorden, men fogden som fått veta om detta, bestämde att skocken skulle tvångsslaktas i Märsa, vilket också blev fallet.

I Båtsjaur ägde också tvångsslaktning rum. Man hade samlat en skock på omkring 150 renar, som kvarblivit. Tillsyningsmannen tog hand om försäljningen och kom överens om priset eller vist pr st. Köparna blevo Lambert Vesterlund och Yngve Dahlberg. Priset för ~~xxxje~~ vajrenar var 17 kr. och för oxrenar 25 kr. Här utbjödos inte renarna till den som betalade bäst.

Per Pilto som samtidigt var här i sjukstugan och fick veta om slaktningen, som skulle äga rum dagen därpå, gav fullmakt till K. Johansson i Krama att få köpa och slakta alla hans renar, som ej voro för skadliga. Uppgjorda priset var 23 kr. per vaja och 30 kr. per oxren. Pilto förlorade 6 kr. per vaja och 5 kr. per oxe, därigenom, att Johansson som hade fullmakt fick ej ta Piltos renar. En annan Karesuando gumma skulle sälja sin systers ren för högre pris, men fick ej. Lapparna äro som omyn-diga. Din syster Maria var även där, med knapp nöd eller genom många om och men fick hon sälja sina renar. Detta är blott litet om tvångssläktningsåtgärder.

Så till slut. Fogden hade en dag kommit i nappatag med en lapp, som var i färd med att släppa ut sina renar från gården. Fogden förbjöd lappen att släppa ut renar. Han skulle börja auktionera. Lappen tyckte att han hade sålt allt som han kunde sälja och att skocken var för liten, om fogden skulle sälja från den, kunde han ej komma någonstans. Fogden hade då tagit lappen i kinden så att han fick små skråmor i ansiktet. Detta är mannens egen berättelse.

(Med hjärtlig hälsning till dig och din fru . Vanl .
A. Johansson.)

Rätt avskrivet intyga:

G. Lhrman.

G. Dale.

Borgmästare Lindhagen Ålsten

Arjeplog 13/2 1932

Å talrikt besökt sammanträde idag har nomaderna i ren förtvivlan beslutat att genom rättegång försöka få fram rättvisa gent emot myndigheterna. Park

Stykfors i Jörn den 9/2 1932.

Herr Borgmästaren m.m. C. Lindhagen Stockholm

(Stadd på en undersökningsresa, måste jag likväl meddela följande till Herr Borgmästaren. Men förlåt min blyertspenna, men det finns ingen annan penna att tillgå)

✓
Brevet från A. Johansson i Arjeplog är till sitt innehåll riktigt från början till slut, men tyvärr alltför kortfattat. Masslakten i Arjeplog är ingenting mindre än en rättsskandal. Länsstyrelsens "föreläggande" är daterat i Luleå den 19 nov. 1931, och innan den 15 dec 1931 skulle lapparna genom slaktning ha minskat sitt renantal i annat fall nedslaktning genom lappfogden. Lapparna behöva ju minst ett respitår för att //kunna på ett förständigt sätt avyttra sina renar.

✓
Länsstyrelsen pekar på konventionen med Norge och säger, att det är nödvändigt att masslakta för att tillfredsställa norrmännen. Men det är en hel hop nomader, som alltid vistas med sina renar inom Sverige, vilka lika hänsynslöst drabbas av masslaktbestämmelsen som de, som beta sina renar inom Norge.

Vid uttaget för masslakt sker mannamån: ordningsman Johan Larsson i Arjeplogs lappby har cirka 813 egna renar samt cirka 200 skötningsrenar plus 30% förhöjning med kalvar under 1931 enligt Länsstyrelsens beräkning. Därtill komma okända renar. Han har endast två vaktare Ordningsman Jonas Olsson Blind omkring 1300 egna renar samt ordningsman Sjul Andersson cirka 1000 renar, de två sistnämndas renantal anföres dock med reservation, enär jag icke kunnat utröna säkert dessa siffror. Dess tre nomader gå fria från renminskningen. Men deras grannar drabbas av domen.

Min ~~bror~~ Per är granne till Johan Larsson. Vid ren-

r^ueningen hade han 700 egna och 480 skötningarenar plus 30 % ökning under 1931 enligt Länsstyrelsens beräkning för kalvar. Han är dömd att nedslakta 523 renar ~~få~~ han har 4 ständiga vaktare och dessutom dräng höst och vår. En annan nomad i samma grannskap Bilto haf 808 renar men han skall nedslakta 575 renar.

Länsstyrelsen beräknar ökningen i varje hjord under 1931 med årskalvar till 30 % vilket är alldeles för högt. Enligt lapparnas uppgift uppgår ^rökningen d.v.s. överkalvarnas antal under goda år till 20 %. - Länsstyrelsen beräknar likaledes förlusterna i en renhjord under år 1931 till 4%, en beräkning som aldrig följer verkligheten. Dessa beräknas i stället till 15%.

Länsstyrelsen anser, att den årliga förbrukningen~~x~~ per person i en nomadfamilj är 10 renar, d.v.s. i genomsnitt 250 kr. per person för mat, kläder och andra utgifter. Lapparna själva uppgiva minst 25 renar eller cirka 625 kronor.

Vid tvångselakt ~~får~~ lapptilleyningsmannen 2 kr. per ren och lasskastaren likaledes 2 kr. per ren. Alltså avgå 4 kr. från priset för varje tvångsslaktad ren, vilket blir en ren förlust förr ägaren.

Av Länsstyrelsen bestämd sköteslega per ren utgör nu 3 kr. per djur. Men tänk, hur många gånger en renskötare måste under året fasttaga varje skötesren.

I Båtsjaur i Arjeplog tvångsslaktades ur en hop på 200-~~250~~ renar. Tvenne spekulanter köpte alla de renar i denna renskock, vilka voro under tvångsslakts~~domen~~. De fingo köpa för 25 kr. per oxe och 17 kr. per vaja. Utanför gårdet stode en hel del andra spekulanter, som förbjödos att komma in. Dessa ville betala 6 kr. mera~~n~~ per ren men fingo ändå inte vara med om affären.

Strövrener d.v.s. med okända märken, vågade man icke slakta. Dessa blevo alltså kvar och måste drivas bort. Besväret härmed måste lapparna, som blivit dömda att förminska sina renar, betala.

Karesuandelapparna ha av myndigheterna blivit lockade från Karesuando till Arjeplog med utsikter om goda och rymliga betesland. Nu ångra de, att de låtit sig

luras. De skulle vilja vända tillbaka, där de kvar-
blivna ha det ~~kvax~~ bra, men de få inte, ej heller våga
de för den långa vägens skull. En Karesuandolapp Anta-
ris Blind har emellertid ⁿhållit sig till Norge med an-
hållan om att få bli norsk medborgare.

Ja hela denna affär kommer att bli en regelrätt
skandal. Jag ömnar föreslå de förfördelade lapparna att
taga ut stämning å Kungl. Maj:t och Kronan för lidna
förluster. Endast genom edbekräftade vittnesberättelser
får man i denna sorgliga affär en utredning, som står
fast i alla väder.

Förlåt detta mitt brev. Men jag tänker på interpel-
lationsvaret och har därför velat på resande fot lämna
Her Borgmästaren dessa meddelanden.

Vördsamt

Gust. Park.

Rätte anskrivit betyg
Carl Rindhagen